

MERKL ZOLTÁN

A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet

A honvédelmi törvény módosításai és egyéb jogszabályi változások a fegyverhasználatban

Magyarország határainak védelme 2015-ben új feladatok elé állította mind a jogalkotó, mind a jogalkalmazó hatóságokat. A kormány az uniós és nemzetközi szabályokat szem előtt tartva az ország fizikai védelme (határzár) mellett döntött. A törvényhozás, a végrehajtás és a bírói hatalmi ágak ennek a feladatnak alárendelve kaptak új működési irányt (például bíróságok, bírók számának növelése, új törvények hozatala). A kutatási téma fő pontja a két fegyveres, illetve rendvédelmi szerv bevetése új hatáskörök létrehozásával.

A következőkben a törvényi változtatásokat áttekintve elemzem a rendészeti feladatok újításait, és végül sarkalatos pontként bemutatom a fegyverhasználatot.

Először a jogalkotó által hozott új jogszabályok ismertetésére kerül sor: A közös nevező, amely ezt az igényt kifejezi, az „*a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben való közreműködés*”.

A tömeges bevándorlás kezelésével összefüggően bizonyos törvényeket módosítottak. A teljesség igénye nélkül ezek a következők:

- a) a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény;
- b) a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény;
- c) az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény;
- d) a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény, a következőket konkrétan érinti a változtatás:
 - a határon lefolytatott eljárás,
 - törvényes bevándorlás okozta válsághelyzet,
 - törvényes bevándorlás okozta válsághelyzetben alkalmazható ideiglenes igénybevétel;
- e) az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény, amely tartalmazza a konkrét intézkedést, a tranzitzár kialakítására vonatkozó szabályokat;
- f) a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXX tv.;

- g) a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. tv. Konkrét változtatás a következő területeken következett be:
 - a határozással kapcsolatos büncselekmények esetén,
 - bíróság elé állítás,
 - lemondás a tárgyalásról;
- h) A büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény, amely a következő büncselekményeket sorolja fel újításként:
 - határozár tiltott átlépése,
 - határozár megrongálása,
 - határozással kapcsolatos építési munka akadályozása;
- i) az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló 2013. évi LXVII. törvény módosítása;
- j) a büntetések, intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény. E törvény szolgálja az európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést.

A következő felsorolás a kormány rendeleteit és az azokban történt változásokat tartalmazza:

- a) az építésügyi és az építés felügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) kormányrendelet;
- b) a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) kormányrendelet;
- c) a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. tv. végrehajtásáról szóló 301/2007. (XI. 9.) kormányrendelet;
- d) a régészeti örökség és műemléki érték védelemével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) kormányrendelet;
- e) az államháztartásról szóló törvény szerinti közérdekű használati joggal összefüggő kártalanításról szóló 211/2015. (VII. 23.) kormányrendelet;
- f) a honvédelemről és a magyar honvédségről, valamint a különleges jogrenddel bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. tv. egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 290/2011. (XII. 22.) kormányrendelet.

Az említett változások is jelzik, hogy mind a törvényhozás, mind a közigazgatás jelentős mértékben módosította a jogszabályokat.

A vizsgálat középpontjában a honvédelmi feladatok során alkalmazott rendészeti tevékenységek állnak. Az adott téma ismertetéséhez nélkülözhe-

tetlen néhány fogalom tisztázása, például intézkedés¹, hatósági² eljárás, válsághelyzet.

A tanulmány egyik sarokpontja a válsághelyzet meghatározása.

A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet fogalmát Magyarországon a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény módosítása vezette be. A módosítást – a polgári perrendtartásról, a környezet védelmének általános szabályairól, az épített környezet alakításáról és védelméről, az államhatárról, a termőföld védelméről, a büntetőeljárásról, a büntető törvénykönyvről, az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról, valamint a büntetések, intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló törvények módosításával együtt – 2015. szeptember 4-én szavazta meg az Országgyűlés a kormány nevében, *Pintér Sándor* belügyminiszter által előterjesztett javaslat alapján.

Tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetnek minősül:

- ha a Magyarországra érkező elismerést kérők száma egy hónap átlagában a napi ötszáz főt; vagy
- két egymást követő hét átlagában a napi hétszázötven főt; vagy
- egy hét átlagában a napi nyolcszáz főt meghaladja;
- ha Magyarországon a tranzitónában tartózkodók száma – a külföldiek ellátásában közreműködő személyeket nem számítva – egy hónap átlagában a napi ezer főt, vagy két egymást követő hét átlagában a napi ezeröttszáz főt; vagy
- egy hét átlagában a napi kétezer főt meghaladja;
- ezeken kívül pedig bármely olyan migrációs helyzettel összefüggő körülmény, amely valamely település közbiztonságát közvetlenül veszélyezteti.

A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet az országos rendőrfőkapitány és a menekültügyi hatóság vezetőjének kezdeményezésére, a miniszter javaslatára a kormány rendeletben rendelheti el. Az egészségügyi államigazgatási szerv haladéktalanul megvizsgálja, hogy a járványügyi intézkedések elrendelésének jogszabályban meghatározott feltételei fennállnak-e.

¹ A rendészetről lásd Balla Zoltán: A rendészet fogalma és rendszere, a nemzetbiztonsági igazgatás. In: Korinek László (szerk.): Értekezések a rendészetről. NKE-RTK, Budapest, 2015, 17–51. o.

² A rendőri intézkedés hatósági jellegéről lásd Buzás Gábor: Gondolatok közrendről, közbiztonságról, rendészetről és rendőri intézkedésről. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Tanulmányok a „Biztonsági kockázatok – rendészeti válaszok” című tudományos konferenciáról. Pécs, 2014, 113–116. o. [Pécsi Határőr tudományos közlemények XV.]

A felsorolt pontok olyan körülmény kialakulásában játszanak szerepet, amely során valamely település közbiztonságát, közrendjét vagy a közegészségügyet közvetlenül veszélyezteti különösen, ha az adott településen vagy annak külterületén található befogadóállomáson vagy a külföldiek elhelyezéséről gondoskodó egyéb létesítményben zavargás tör ki, vagy erőszakos cselekményt követnek el.

A kormány rendeletben ki is hirdetett hat megyére válsághelyzetet. Fontos megjegyezni, hogy az említett rendelet nem jelent különleges jogrendet. Ez szintén a „megszokott” törvényi szabályozástól való eltérést mutatja, hiszen eddig csak a különleges jogrendben nyílt lehetőség a különböző fegyveres szervek működésének a megváltoztatására jogszabályi módosítással.

A kihirdetett állapotban a Magyar Honvédség a jogalkotótól több intézkedési jogosultságot kapott, és ez adott okot a honvédelemről szóló törvény változtatására.

A változtatások jogszabályi hátterét az egyes törvények Magyarország államhatárának hatékonyabb védelmével és a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításairól szóló, az Országgyűlés által 2015. szeptember 21-én elfogadott 2015. évi CXLII. törvény tartalmazza.

A honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény módosítása

4. § A honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 36. § (1) bekezdése a következő *h*) ponttal egészül ki:

A Honvédség fegyverhasználati joggal látja el a következő feladatokat:

„*h*) a menedékjogról szóló törvény szerinti tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet idején közreműködés az államhatár őrzésében, az államhatár rendjét közvetlenül veszélyeztető konfliktushelyzet és a tömeges méretű migráció kezeléséhez szükséges intézkedések végrehajtásában, valamint az államhatár rendje ellen irányuló erőszakos cselekmények elhárításában.”

5. § (1) A Hvt. 37. §-a a következő (1a) és (1b) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) A 36. § (1) bekezdés *h*) pontja szerinti közreműködés során a Honvédség a rendőrség feladat- és hatáskörét nem vonhatja el.

(1b) A 36. § (1) bekezdés *h*) pontja szerinti közreműködés során a katona kizárólag a menedékjogról szóló törvény szerinti tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet kihirdető kormányrendeletben meghatározott területen – e törvényben meghatározottak szerint – segítheti a rendőr feladatainak ellátását.”

(2) A Hvt. 37. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:
„(2) A 36. § (1) bekezdés *h*) pontja, valamint a 36. § (2) bekezdés *a*) pontja szerinti közreműködői feladatukat az abban résztvevő honvédségi szervezetek katonai függelmi rendszerben, saját parancsnokaik vezetésével hajtják végre.

(3) A 36. § (1) bekezdés *h*) pontja szerinti közreműködői feladat során meg kell határozni az igénybevétel pontos célját, időtartamát, a kirendelt erők feladatait, létszámát és eszközeit, fegyverzetét, továbbá földrajzilag körülírt területét. A 36. § (1) bekezdés *h*) pontjában és a 36. § (2) bekezdésében meghatározott feladatok teljesítésére alárendelt szervezeteitől legfeljebb 200 fő 21 napi időtartamot meg nem haladó igénybevételéről a Honvéd Vezérkar főnöke, az ezt meghaladó létszámú vagy időtartamú igénybevételről a honvédelemért felelős miniszter dönt. A 3000 főt meghaladó igénybevételről a honvédelemért felelős miniszter – a döntéssel egyidejűleg – az Országgyűlés honvédelmi ügyekkel foglalkozó bizottságát tájékoztatja.”

6. § A Hvt. 54. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A katonai szervezetek objektumait, létesítményeit, szállítmányait, javait fontosságuknak megfelelően őrizni, személyi állományát pedig védelmezni kell. A Honvédség által védendő, kijelölt létesítményeket a Honvédség kormányrendeletben meghatározottak szerint őrzi. Az őrzés katonai erővel, fegyveres biztonsági őrsgel, technikai rendszer telepítésével, őr-kutyákkal, és ezek kombinált alkalmazásával biztosítható.”

7. § A Hvt. a következő 35/B alcímmel egészül ki:

„35/B. *A katona tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben való közreműködése*

54/D. § (1) A 36. § (1) bekezdés *h*) pontja szerinti feladatra vezényelt katona – e törvény rendelkezéseitől eltérően –

a) a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29–32. §-ában, 33. § (1) bekezdés *a*) és *f*) pontjában, 33. § (2) bekezdés *a*)–*b*) és *f*) pontjában, 35–36. §-ában, 37. § *a*) és *e*) pontjában, továbbá

42–43. §-ában meghatározottak szerint jogosult intézkedni, illetve kényszerítő eszközt alkalmazni, valamint

b) a jogszabályban meghatározott feladatának ellátása során a közúti forgalmat irányíthatja, korlátozhatja, illetve szüneteltetheti.

(2) Ha a katona az (1) bekezdés szerinti rendőri intézkedés végrehajtásában közreműködik, eljárására az Rtv.-ben meghatározott szabályok az irányadók. A katona intézkedésének a jogszerűségét az e törvényben meghatározottak szerint kell vizsgálni.

(3) A 36. § (1) bekezdés *h*) pontja szerinti feladat

a) *végrehajtására* vezényelt katonát nem terheli az e törvény szerinti fegyverhasználati kötelezettség,

b) *végrehajtására* vezényelt katona – ha más kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre vagy a használatára nincs lehetőség – bárkivel szemben testi sérülés okozására alkalmas, e törvényben meghatározottaktól eltérő, más kényszerítő eszközt is használhat, azonban annak használata nem irányulhat az emberi élet kioltására, és

c) *végrehajtása* során nem minősül lőfegyverhasználatnak a gumilövedék, a pirotechnikai eszköz, a könnygázgránát, az elfogó háló lőfegyverrel vagy az e célra szolgáló egyéb kilövő eszközzel történő célba juttatása.”

8. § A Hvt. 61. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A kényszerítő eszköz alkalmazását a szolgálati előjárónak haladéktalanul jelenteni kell, aki a kényszerítő eszköz alkalmazásának a jogszerűségét köteles megvizsgálni, majd – a műveleti területen, valamint a 36. § (1) bekezdés *h*) pontja szerinti feladat végrehajtása során végzett katonai tevékenység kivételével – álláspontjáról a kényszerítő eszköz alkalmazásától számított nyolc napon belül értesíti azt, akivel szemben a kényszerítő eszközt alkalmazták. Ha a kényszerítő eszközt utasításra alkalmazták, a jelentés megtétele az utasítást adó előjáró kötelezettsége, és annak jogszerűségéről a Honvéd Vezérkar főnöke foglal állást.”

A honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény módosítása

9. § A honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény 17. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az állomány tagja a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi

CXIII. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 36. § (1) bekezdés *a*), *b*) és *f*) pontjában meghatározott feladatok végrehajtására kapott parancsot önfeláldozásig terjedő bátorsággal köteles végrehajtani. A Hvt. 36. § (1) bekezdés *c*)–*e*), *g*) és *h*) pontjában és (2) bekezdés *a*) pontjában meghatározott feladatok végrehajtására kapott parancsot az állomány tagja akkor is köteles teljesíteni, ha az az életét vagy a testi épségét közvetlenül vagy súlyosan veszélyezteti.”

Szintén jelentős a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben történt módosítás.

1. § A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.)

2. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A rendőrség határrendészeti, bűnüldözési és bűnmegelőzési célból a nemzetbiztonsági szolgálatokkal együttműködve külföldön felderítő tevékenységet végezhet, amely során információkat gyűjt az államhatár rendjét veszélyeztető cselekmények, valamint a terrorizmussal összefüggő cselekmények felderítése és a tömeges méretű migráció kezeléséhez szükséges intézkedések végrehajtása érdekében.”

Magyarország Alaptörvényét sem lehet figyelmen kívül hagyni. A feladatok meghatározásánál sarokpontot jelentenek a jogszabály rendelkezései. A honvédelem feladatát meghatározó jogszabályok, rendeletek a következők:

- alaptörvény;
- honvédelmi tv.;
- egyes törvényeknek a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról szóló 2015. évi CXLII. tv.;
- Btk.
- szolgálati szabályzat (24/2005. HM rendelet);
- 25/2015. (IX. 4.) HM–BM együttes utasítás.

Magyarország Alaptörvénye a magyar honvédséget a magyar fegyveres erőként rögzíti. Alapvető feladata az ország függetlenségének, területi épségének és határainak katonai védelme, nemzetközi szerződésből eredő közös védelmi és békefenntartó feladatok ellátása, valamint a nemzetközi jog szabályaival összhangban humanitárius tevékenység végzése. A legfőbb törvényünk ugyanígy tartalmazza a rendőrség alapvető feladatait, amely a „bűncselekmény megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme”.

A honvédelmi törvény szabályozza a fegyverhasználati jogot, a vázolt fegyverhasználati joggal való feladatellátás kiegészül: a menedékjogról szóló törvény szerinti tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet idején közreműködés az államhatár őrzésében, az államhatár rendjét közvetlenül veszélyeztető konfliktushelyzet és a tömeges méretű migráció kezeléséhez szükséges intézkedések végrehajtásában, az államhatár rendje ellen irányuló erőszakos cselekmények elhárításában. Változás egyebek között: „A belügyminiszter és a honvédelmi miniszter 25/2015. (IX. 14.) BM-HM együttes utasítása”³ a honvédelem és a rendőrség feladatainak ellátásában történő közreműködése céljából. Ez az utasítás is érinti a katona feladatvégzése közbeni fegyverhasználati jogát, mert szabályozza a közös eljárási rendet. Az utasítás hatálya kiterjed a rendőrségre és a Magyar Honvédségnek a rendőrségi feladatok közreműködése mellett történő ellátásában részt vevő állományára.

A feladat teljesítéséhez az utasítás szerint a két fegyveres szervnek megállapodást kell kötnie. A szerződés meghatározott pontja szerint közös járőrözést, létesítmény-védelmi feladatokat kell ellátnia, ilyen például az államhatár védelmével összefüggő feladatokat végrehajtó rendőri állománnyal közös járőrszolgálat. Erre a feladatra a honvédség felkészített honvédet biztosít.

Az utasítás továbbá tartalmazza „A Magyar Honvédségnek a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet idején történő közreműködése során alkalmazandó különös intézkedési rend” szabályait.

E szabály szerint a rendőr a jogszabályban, illetve szerződésben meghatározott feladatok összehangolt ellátása érdekében kérheti fel a kijelölt honvéd előljáróját, ennek hiányában a honvédet. A felkérést, ami nem ütközik az utasítás 4. § (2) bekezdésébe, teljesíti a kijelölt honvéd és a rendőr-honvéd együttes részvétele mellett látja el az ör- járőrszolgálatot. Tehát a honvéd jogait csak a rendőr személyes jelenlétében gyakorolhatja. A közös szolgálat vezetője a rendőr, ő a járőrvezető. Az utasítás 8. § (1) bekezdése rendelkezik a járőrszolgálatban fellépő önálló intézkedési jogokról.

„(1) A közös szolgálat járőrszolgálatként történő ellátása során az intézkedéseket elsősorban a járőrvezetőnek kell kezdeményeznie.

(2) Ha az intézkedésre okot adó eseményt vagy körülményt a járőrtárs észleli, intézkedést önállóan csak akkor kezdeményezhet, ha a járőrvezetővel nincs közvetlenül kapcsolatban, vagy azonnali intézkedési kötelezettsége áll fenn.”

³ Honvédelmi Közlöny, XCLII. évfolyam 9. szám, 776. o.

A közös intézkedés szabályait a 9. § (1) és (2) bekezdése tartalmazza.

„(1) Az intézkedést elsősorban a járőrvezetőnek kell foganatosítania a járőrtárs közvetlen módon történő biztosítása mellett.

(2) Az intézkedést biztosító járőrtársnak folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a közvetlen környezetét és az intézkedés alá vont személyt, készen kell állnia az intézkedés alá vont személy esetleges menekülésének megakadályozására vagy esetleges támadás elhárítására.”⁴

Az iménti jogszabály-változások vezettek el a fegyverhasználati jog átalakulásához a honvédelem bevetésekor. Ezzel kapcsolatban természetesen több kérdés is felvetődik, például milyen fegyvert használhat a honvéd – hiszen a rendőrrel ellentétben, a honvédelem fegyverarzenálja teljes mértékben mást foglal magában.

E kérdést e tanulmányban nem tárgyalom, hiszen a téma a fegyverhasználati jog változásának indokai, ezek bemutatása.

A katona fegyverhasználat

56. § (1) A fegyverhasználat a legsúlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazása, amelynek során a fegyveres szolgálatot teljesítő katona – saját elhatározásából vagy parancsra – szándékosan személyre irányított, célzott lövést ad le.

(2) Fegyveren az (1) bekezdés alkalmazásában a honvédségnél rendszeresített egyéni lőfegyvert kell érteni. A lőfegyver használhatatlanná válása vagy hiánya esetén fegyvernek kell tekinteni a testi sérülés okozására vagy az élet kioltására alkalmas bármely más eszközt is.

(3) A fegyveres szolgálatot teljesítő katona – ha más kényszerítő eszközt nem alkalmazhat, vagy az nem vezetett eredményre, és a szolgálati feladatának teljesítéséhez feltétlenül szükséges – a jogos védelem és a végszükség esetén kívül is jogosult és köteles fegyvert használni:

a) fegyveres szolgálat ellátása során a maga vagy társa, az őrzött, védett személyek, létesítmények vagy tárgyak biztonságát veszélyeztető, bárki részéről elkövetett támadás vagy az őrzött objektumba, lezárt területre történő jogellenes behatolás megakadályozására;

b) fogoly őrzésére, kísérésére irányuló szolgálatban, ha a fogva tartott vagy bárki az őrt megtámadja;

⁴ Honvédelmi Közlöny, CXLII. évfolyam, 9. szám, 777. o.

- c)* katonai rendészeti szolgálatban a katona vagy polgári személy részéről a katonai rendészt ért támadás elhárítására, és a jogszerű intézkedéssel szembeni tetteles ellenállás leküzdésére.
- (4) A támadás az a tevékenység, amely a támadó részéről közvetlenül:
- a)* a fegyveres szolgálatot teljesítő katona élete vagy testi épsége ellen irányul, vagy a katonát a szolgálata ellátására képtelen állapotba helyezi, vagy ilyen cselekményt megkísérel, veszélyezteti az őrzött, védett személyek, létesítmények vagy tárgyak biztonságát, vagy az őrzött objektumba, lezárt, védett és biztosított területre való jogellenes behatolásra,
 - b)* a fogoly kiszabadítására, az őrhely, az őrzött objektum, és tárgyak meg rongálására, használhatatlanná tételére, megszerzésére, birtoklására vagy megsemmisítésére irányul.
57. § (1) Katonával szemben lőfegyver használható – ha más intézkedésre, kényszerítő eszköz alkalmazására nincs mód vagy az eredménytelen volt – az 56. §-ban meghatározottakon túl:
- a)* lőfegyver, robbanóanyag, robbantószerkezet vagy azt magában foglaló haditechnikai eszköz, és az élet kioltására vagy élő erő harcképtelenné tételére rendszeresített más anyag erőszakos megszerzésére irányuló cselekmény megakadályozására;
 - b)* élet, a testi épség elleni bűncselekmény lőfegyverrel, robbanóanyaggal, robbantószerkezettel való elkövetésének megakadályozására;
 - c)* szándékos emberölés elkövetésének megakadályozására vagy megszakítására;
 - d)* közveszélyokozás, terrorcselekmény elkövetésének megakadályozására vagy megszakítására;
 - e)* a fegyver és az élet kioltására alkalmas más eszköz letételére irányuló felszólítás eredménytelensége esetén, ha a magatartás annak ember elleni közvetlen felhasználására utal.
- (2) Az (1) bekezdés *b)–e)* pontjában meghatározott esetekben, továbbá, ha a lőfegyvert tömegben levő katonával szemben kell alkalmazni, a katona köteles a rendőrség segítségét kérni, kivéve, ha az eset összes körülményei folytán erre már nincs idő, és a késedelem az intézkedés eredményességét, a katona vagy más személy életét, testi épségét veszélyezteti.
58. § (1) A fegyverhasználatot – az 55. § (5) bekezdésének kivételével – meg kell előznie
- a)* felszólításnak cselekvésre vagy a kifogásolt jogellenes magatartás abbahagyására;
 - b)* más személy segítségül hívásának;

- c) lehetőség szerint más kényszerítő eszköz alkalmazásának;
 - d) figyelmeztetésnek, hogy fegyverhasználat következik; és
 - e) figyelmeztető lövésnek.
- (2) A fegyverhasználatot megelőző intézkedések részben vagy teljesen mellőzhetők, ha az eset összes körülményei folytán azokra már nincs idő, és a kétsédelem az intézkedés eredményességét, az intézkedő katona vagy más személy életét, testi épségét közvetlenül veszélyezteti.
- (3) Fegyverhasználat során kerülni kell az élet kioltását.
- (4) Nincs helye fegyverhasználatnak
- a) ha annak indoka már megszűnt;
 - b) megtorlásként;
 - c) ha a támadás elhárítása tárgyra vagy állatra leadott lövéssel is elérhető;
 - d) ha olyan személy életét vagy testi épségét veszélyezteti, akivel szemben a fegyverhasználat feltételei nem állnak fenn;
 - e) magatehetetlen személlyel, valamint a konfliktusban részt nem vevő terhes nővel és gyermekkorúval szemben, ha e körülményekről az intézkedőnek tudomása van, vagy azok számára nyilvánvalóan felismerhetők;
 - f) jogellenesen összegyűlt, vagy fegyvertelenül jogellenes magatartást tanúsító tömeg, katonai csoportosulás széteszlatására;
 - g) a honvédség feladatairól szóló rendelkezések közül olyan esetben, amikor a feladatait fegyverhasználati jog nélkül hajtja végre.
- (5) Tömegben, katonai csoportosulásban levő katona ellen fegyver használata kizárólag akkor jogszerű, ha vele szemben a fegyverhasználat feltételei fennállnak. A fegyverhasználatnak az egyes katona ellen kell irányulnia.
- (6) A tömegben, katonai csoportosulásban levő katonával szembeni fegyverhasználatot – a következő sorrendben – meg kell előznie:
- a) a tömeg vagy katonai csoportosulás széteszlatására, vagy a jogellenes magatartás megszüntetésére irányuló felhívásnak;
 - b) a tömeg vagy katonai csoportosulás széteszlatására irányuló egyéb kényszerítő eszköz alkalmazásának; valamint
 - c) az (1) bekezdés d) és e) pontjában foglaltaknak.

Hvt. módosításai (az ismertetés vázlatos):

- a közreműködés során a honvédség a rendőrség feladat- és hatáskörét nem vonhatja el;
- a katona kizárólag a válsághelyzetet kihirdető kormányrendeletben meghatározott területen segítheti a rendőr feladatainak ellátását;

- a feladatot a honvédségi szervezetek katonai függelmi rendszerben, saját parancsnokok vezetésével hajtják végre;
- a feladatra vezényelt katona jogosult fegyver és más kényszerítő eszköz polgári személlyel szembeni alkalmazására, a kényszerítés végrehajtására vezényelt katona bárkivel szemben testi sérülés okozására alkalmas, e törvényben meghatározottaktól eltérő, más kényszerítő eszközt is alkalmazhat (például sokkoló, vízágyú, akár földről felszedett bot is), azonban csak akkor, ha rendszeresített eszközök használatára nincs lehetőség, és nem irányulhat az emberi élet kioltására;
- kényszerítő eszközök alkalmazása során nem minősül lőfegyverhasználatnak a gumilövedék, a pirotechnikai eszköz, a könnygázgránát, elfogó háló lőfegyverrel vagy az e célra szolgáló egyéb kilövő eszközzel.

E módosítás célja, hogy a katona, ha a körülmények megkövetelik, bárkivel szemben a rendőrségnél rendszeresített kényszerítő eszköz alkalmazására is jogosulttá váljon. Ha a kényszerítő eszköz alkalmazása utasításra valósul meg, akkor a felelősség a parancs adóját és a jelentési kötelezettségek is az utasítás adóját terhelik.

A Magyar Honvédségnek a tömeges migrációs helyzetben alkalmazott kényszerítő eszközök alkalmazása után nem kell a jogszerűségről tájékoztatnia azt, aki ellen fellépett.

Továbbra sincs helye fegyverhasználatnak jogellenesen összegyűlt, vagy fegyvertelenül jogellenes magatartást tanúsító tömeg szétesztatására. A szükségesség és arányosság betartása nem hagyható figyelmen kívül.

Fő szabály szerint a katonát fegyverhasználati kötelezettség nem terheli, de önvédelem, a járőrtárs védelme esetén a joga igen. Jogosult fegyvert használni a saját maga vagy a társai biztonságát közvetlenül és életveszélyesen veszélyeztető támadás elhárítására, veszélyeztető támadás megakadályozására.

Összegzés

A tanulmány által tárgyalt fő kérdéskörben – fegyverhasználat – bemutatott változások lényegében a két szerv gyakorlatát kívánják összhangba hozni. A törvények által is különálló szervezetként említett rendőrség mint rendvédelmi és a honvédség mint fegyveres szerv fegyverhasználati, intézkedési jogköreinek egymáshoz illesztése a változtatás egyik fő indoka.